UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. ii. post prima[m] d[omi]nica[m] Quadragesime.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

dens ei oīa regna mundi ⁊c̄. Chryſ. Acſi
q̄s manu oſtenderet dicens ex illa pte eſt
africa: ex illa paleſtina ⁊ ex illa grecia: ⁊ ex
illa italia ⁊ enarrauit ei in momento. i. ī bre
ui oīa regna mūdi. vt hr̄ Lu. iiij. id eſt oīa
mūdi ɔcupiſcibilia. Amb. Bn̄ in momē
to oīa tpalia monſtrant̄: qm̄ cito oīa p̄te/
reunt: ⁊ ſepe hora ſeculi abijt anq̄ viueret
Tentauit ḡ dn̄m de auaricia ⁊ arrogātia/
pmittens mendacit̄ q̄ dare nō poterat di/
cens. Hec oīa tibi dabo ſi cadēs adoraue
ris me. Chryſ. Nihil em̄ ſic hoīem diabo
lo ſubijci facit vt inhiare opib⁊/atq̄ mūdi
amore ſugari. Uide bn̄: ſi conſideres p̄nci
pium tentationis: auaricia ē: ſi finē tenta/
tio idolatrie. Et bn̄ ſic iungit̄. Quia aua/
ricia eſt idolo℞ ſeruit⁹. Eph. v. Spūalit̄:
Cum vis fieri magn⁹ ⁊ ante ment̄ ocu/
los iſta ꝓponis/cito diabolus tibi iſta ꝓpo
nit ⁊ regna mundi oñdit: q̄ ſi conſeq̄ volu
eris neceſſe eſt vt pcidens adores eū. Cō
tra hanc tentationē dn̄s terribiliter cōmi
natus iuſſit diabolū abſcedere dicēs. Ua
de ſathana. Chr̄s cū paſſus fuiſſet tenta/
tionis iiuriā: dicente diabolo. Si fili⁹ dei
es: mitte te deorſum: Nunc diabolū incre/
pat cū ſibi vult diuinū vſurpare honorē: vt
nos illi⁹ exēplo diſcamus nr̄as q̄dem iniu
rias magnanimiter ſuſtinere: dei aūt iniu
rias nec vſq̄ ad auditū ſufferre. Deinde
ſubiungit dn̄s. Scriptum eſt. Dn̄m deū
tuum adorabis ⁊c̄. Deut̄. vj. Nota bn̄ cir
ca p̄dicta qm̄ dn̄s ſemp tentationib⁊ obui
auit in ſuis p̄ncipijs: qd̄ et nos facere de/
bemus. Hiero. Lubricus eſt ſerpens an/
tiquus ⁊ niſi capite teneat̄: ſtatim tot⁹ illa
bit̄. Attende etiam quō humilitate ⁊ ſcri/
pture autoritate vincit: nobis exemplū p̄/
bens. Unde ſi tentat diabol⁹ de appetitu
honoris: dic ſcriptū eſt Eccl. x. Quid ſu/
pbis terra ⁊ cinis. Omnis potentat⁹ bre/
uis vita. Si d̄ appetitu diuitia℞. dic Scri
ptū eſt. j. Tim̄. vj. Nihil intuli⁹ in hūc mū
dū ⁊c̄. Si de appetitu delitia℞: dic ſcriptū
eſt. j. Co℞. xv. Caro ⁊ ſanguis regnū dei
nō poſſidebunt. Ubi ſm̄ Glo. p carnem ⁊
ſanguinē op₃ carnalia ſignātur. Etſi q̄s pa
titur tentationes nō ꝓpterea deſperet: ſed
magis conſolet̄ dū tn̄ reſiſtat. Un̄ Jac. j.
Oē gaudiū exiſtimate frēs cū i varias tē
tationes incideritis. Exemplū in Uitaſp.

Quidam frater turpiter impugnat⁹ cōfeſ
ſus eſt ſeni q̄ eum deterruit dicens eū īdi/
gnum noīe monachi q̄ tāviliter tentaret̄.
Ille deſperans relicta cella ibat ad ſeculū
ſed ei occurrit abbas apoloni⁹. Qui cau/
ſa fuge cognita: ɔſolatus eſt eū di. Ego ēt
ī hac nocte hmōi vexatione turbatus ſum.
Reuerſus ē frater in cellā tūc acceſſit ab/
bas ad oſtiū celle ſenioris vni⁹ ⁊ orauit vt
fratris illi⁹ bellum ſentiret. Quo facto vi
dit paruū ethiopē imittentē ſagittas igni
tas in ſenē. Qui vehementer accenſus ad
ſeculum reuertebat̄. Cui occurens apolo/
nius dicit. Reuertere ad cellam tuā: ⁊ re/
cognoſce fragilitatē tuam: ⁊ comparere p
ximis tuis. Et facta orōne liberat⁹ ē. No
ḡ deſperent q̄ tentationes patiunt̄: ſed ſtu
deant reſiſtere: ⁊ nō dubiū recedet ab eis
diabolus confuſus: quēadmodū a dn̄o re
ceſſit. Chryſ. Diabolus inquam obediēs
precepto receſſit/ſed diuinitas chr̄i et ſpi/
ritus ſanct⁹ excuſſit eū: qd̄ ad noſtrā p̄fecit
conſolationē. Quia nō tādiu homies dei
diabolus temptat q̄diu vult ſed q̄diu chri
ſtus pmittit.

Tertius arti. Audiſtis ⁊c̄. Bellum ḡ
cū dn̄o aggrediamur ⁊ vincere certe/
mus. Nam vt dr̄. vj. q. j. infames. Cū p̄n/
ceps dimicatur⁹ eſt in bello: vaſſallus fu/
giens: et dn̄m dimittens eſt infamis. Et
ſm̄ legem capite plectendus ē q₃ cōmittit
crimen leſe maieſtatꝫ. l. iij. ff. ad. l. iuliā. Po
ne caſum iuxta legem ⁊ canonē. Sūmope
timeant pctōres ne hac ſententia inuoluan
tur. Uenit em̄ chr̄s ꝯ diabolum dimica/
turus. Sed heu pctōres obſtinati ꝯ vicia
purgare nolunt. Audiſtis ḡ qd̄ di. apl's. ij.
Timot̄. ij. Nō coronabit̄ niſi q̄ legitime
certauerit.

Feria. ij. poſt. primā dn̄icā
Quadrageſime.

Ecce aſcendi

mus ⁊c̄. Ecce ego requiram
oues meas Ezechiel̄. xxxiiij.
Oñdit benignitatē ſuā: qm̄ oues ſuas re/
q̄rit vt aſcendant ⁊c̄. Requirit autē oues
ſuas triplicē faciens pmiſſionē in epiſtola
Prima pmiſſio eſt liberatiue viſitationis

cum di. Ecce egoipſe requiram ⁊c. vſq3 ibi. ⁊
caliginis. Scda eſt ꝓmiſſio aggregatiue
inductionis. ſ. in gliam: cum di. Et educā
eas de pplis ⁊c. vſq3 ibidē. dicit dñs de⁹.
¶ Tertia eſt ꝓmiſſio ꝑfectiue reparationis
q̄ ſ. fiet in reſurrectione generali. Cū dr. qd
ꝑierat requirā. vſq3 in finem.

¶ Salutatio ¶ Ecce ⁊c.

Primus ar. An ois agens pniam ſu-
ꝑ culpam inueniat graz quātūcunq3
peccauerit: Q, non. Ad Heb. xij. Eſau ñ
inuenit locum pnie q̄q3 cum lachrymis i-
quiſiſſet eam. Contra. Miſcdia dñi ſup-
excedit omne pctm̄ intenſiue. Rñdet Bo
nauen. in. iiij. diſ. xiiij. Agere pniam eſt du
plicit. Aut ꝓpter leſionē nature: aut ꝓpter
offenſionem maieſtatꝫ diuine ⁊ ipſius iuſti
cie. Primā aūt pōt hře aliquis ex ſola na-
tura: naturalr em̄ hō ſe diligit. et ido odit
omne illd ꝓpter quod malū incurrit. Un
de etiā hec pnia in malis eſt ⁊ damnatꝫ: ⁊
etiam in angelis malis cū abſorpti erūt a
penis. Alia aūt pnia non eſt ſine gra gra-
tūfaciente aut gratiſdata. Et hec adeo diſ
ponit ad grām q nullus eſt ſic penitēs q̄n
inueniat veniā. Cū aūt dr. Eſau ⁊c. Dicē
dum q ꝓpter damnū tpale dolebat: non ꝓ
pter offenſam dei. Hec Boñ. ¶ Pro fun
damento. Non dubiū paratus eſt dñs no
bis indulgere ſi pniam egerim⁹. Vñ Oui
dius de ponto. Crede mihi miſeros cele-
ſtia numina p̄munt. Nec ſemp leſos ⁊ ſine
fine p̄munt. Qd intelligendū eſt de his q̄
pniam agunt. Unde deus vt ſuā miſcdiaz
oñdat: pctōres expectat: ſed tñ ſi penitere
contemnūt, tandē ꝑ iuſticiam punit. Se-
neca in declamationib⁹. Sunt dij imorta-
les lenti q̄dem, ſed certi vindices generis
humani. Sed querit An ⁊c. Dic rñ. vt. ſ.
Ex qua conclude q deſiderabilis eſt pe-
nitentia. Eſt enim pnia vera: ſacrificiū do
gratiſſimū: ⁊ ido ire ſue placatiſſimū. Pſ
Sacrificium deo ſpūs contribulat⁹ cor cō
tritum ⁊ humiliatū ⁊c. Debet itaq3 pec-
cator de corde ſuo facere ſacrificiū totū, ar-
dore compunctionis: concrematū. Greg.
Holocauſtū totū ſuccendit, cū tota mens
igne compūctionis accendit: ⁊ in ara amo
ris deo offert. In penitentia q̄ppe eſt ſimt
ardor ignite compunctionis, ⁊ aq̄ lachry-
moſe diffuſionis: quoꝝ vnum auget ⁊ ali-
ud mutat. ¶ Figura Sap. xvj. Qd mirabi
le erat, in aq̄ (q̄ oīa extinguit) plus ignis
valebat. Expone ⁊ applica. Ad hoc ḡ ſat-
agite o pctōres, vt per talem compuncti-
onem gratiā inuanū non accipiatis: ad qd
hortat Paulus. ij. Cor. v. Pro chro lega
tione fungimur tanq3 ꝑ nos. Obſecram⁹
vos pro chriſto. i. loco chriſti reconciliami
ni deo.

Secundus ar. In euangelio qd ſcribi
tur Matt. xxv. nobis ꝓponit vltim⁹
aduētus dñi, ⁊ bonoꝝ retributio atq3 ma
loꝝ punitio: de q̄ euāgelio (vt dicit Aug.)
Si q̄s de tota ſacra ſcriptura nihil aliud
ſciret niſi lectionē iſtam: hoc ſolum ſuffice-
ret ad ſalutē. Quia continent hic merita ⁊
demerita: premia ⁊ ſupplicia bonoꝝ ⁊ ma
loꝝ. Sunt ibi notande tres ꝯſideratiōes
attentiſſime ꝯcipiende.

¶ Pria ē ꝯſideratio triūphal deſcēſionis.
¶ Scda ē ꝯſideratio gratial ꝯuentiōis.
¶ Tertia ē ꝯſideratio ſpialis diffinitōis.

Prima igitur ⁊c. Quia dicit. Cum vene-
rit filius hominis in ſede maieſtatis ſue ⁊
omnes angeli eius cum eo: tunc ſedebit ſu
per ſedem maieſtatis ſue. Magna pror-
ſus differentia inter primū aduentum qui
fuit in humilitate ⁊ in forma ſerui. ⁊ iſtum
ſcꝫ vltimū: quando ſedebit ſuper ſedē ma-
ieſtatis ſue. Tunc ſicut dicit Lu. xxj. Vi-
debunt filium hominis venientē in nube
cum poteſtate magna et maieſtate. Tunc
manifeſte dicet illud Matth. vlt. Data
eſt mihi omnis poteſtas in celo ⁊c. ¶ Se
cunda eſt conſideratio gratialis conuenti-
onis. Et congregabunt ante eum omnes
gentes ⁊c. ij. Corinth. v. Omnes nos ma
nifeſtari oportet ante tribunal chriſti ⁊c.
Et ſeparabit eos ab inuicem ſicut paſtor
ſegreget oues ab hedis. In ouibus ſigna
tur innocentia bonorum propter ſimplici
tatem mititatem ⁊ fecunditatem. In he-
dis autem peruerſitas maloꝝ propter ſte-
rilitatem impetuoſitatem et feditatem.

¶ Tertia eſt conſideratio ſententialis diſ
finitionis. Tunc dicet rex his q̄ a dextris
eius erunt, id eſt in requie ⁊ gloria ⁊c. Et
deinde tunc dicet rex his qui a ſiniſtrꝫ ei⁹
erūt ſcꝫ in triſticia tormentorum: De his
vide in ſecundo aduētuali dominica quar-
ta ⁊ feria ſecūda tertia quarta ⁊ q̄nta poſt

pmā dominicā. Et accipe breuiter qđ volueris alter⁊ iſto⁊ videbis.

Tertius articulus. Audiſtis ⁊c̄. Videte ne forte impreparati ad iudiciuʒ accedatis. Sepius enim monemus ⁊ hortamur vos diligenter preparare ⁊ hoc ſub pena mortis eterne. Notate quod dic̄ lex. Fines mandati ſunt obſeruandi. ff. mādati. l. diligenter. et. C. de procuratoribus. l. Si procurator. Et extra de reſcriptis: cuʒ dilecta Notate ſiquis gereret ſignum aduerſarij regis ⁊ rex mandaret ſe cito venturum ⁊ illum proditorem in carcerem irreuocabiliter detruſurum: niſi ante ſuū aduentum depoſuerit ſignum aduerſarij acceperitq͛ʒ ſignum regis. Credo cito deponeret ⁊c̄. Cito ergo deponite peccatuʒ qđ eſt diaboli ſignum quoniā hoc mandat dominus: alias in ſuo aduentu vos detrudet in infernum. Eccleſiaſtici. xxviij. Ante iudicium para iuſticiā. Itē ibidem. Añ iudiciū interroga teipm̄.

¶ Feria. iij. poſt primā dominicā Quadrageſime.

Ecce aſcendimus ⁊c̄. Querite dominū dū inueniri poteſt. Eſa. lv. Querite inquā quoniam ſine eo aſcendere non poteſtis ⁊c̄. Et notate in epiſtola tria ad hindu·iua.

¶ Primū eſt ſalutaris exhortatio cum dicit: Querite dñm. vſq͛ʒ ad: de. nrm

¶ Secundum eſt exhortationis ratio, ibi quoniā multus eſt ad ignoſcendū: Nō eñ ⁊c̄. q. di. Non cogito vindictā ſicut vos ſʒ miſcđiam.

¶ Tertium eſt rationis confirmatio per exemplū ⁊ ſimilitudinē cum dicit et quomodo deſcendit imber ⁊c̄. q. di. promiſſio mea qua penitentib⁹ miſcđiam ꝑmitto firma eſt et ſecura.

¶ Ecce ⁊c̄.

Primus articul⁹. Qm̄ ſupra dictū eſt ꝙ omnis agens veraʒ pniam inuenit gratiā et videt̄ circa hoc eſſe difficultas đ pctis in ſpm̄ſanctū que dicunt̄ irremiſſibilia: ideo querit̄ An ve⁊ ſit illa eſſe irremiſſibilia: Q, ſic. Aug. li. de fi. ad Petrū. his qui peccant in ſpm̄ſanctū neq͛ʒ in futuro remitti dicimus. ¶ Contra Mat. xj. dic̄ dominus. Venite ad me omnes q̇ laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊c̄. neminē volens perire: ⁊ neminē excludens. Rñdet Boñ. in. ij. diſ. iiij. Notandū ꝙ pctm̄ i ſpm̄ſctm̄ đr: q͛ eſt contra effectum appropriatū ſpūiſancto q̇ eſt grā penitētialis ⁊ hmōi ſunt ſex. ſ. Deſperatio q̄ tollit ſpem: Preſūptio q̄ tollit timorē Inuidētia fraterne grē Impugnatio veritatꝭ agnite: Obſtinatio: ⁊ final' impenitentia contra ꝓpoſitū penitendi: Blaſphemia aūt reducit̄ ad impugnationē veritatis agnite. Dicit ğ Bern. ꝙ dicunt̄ irremiſſibilia magis q͛ʒ alia: q͛ non tm̄ repugnant gratie ſed etiā diſpoſitioni ad gratiam ⁊ veniam ſuſcipiendā. et non q͛ priuēt potentiam remiſſionis. Hec Boñ. Dicit aūt magiſter in. ij. diſt. xlij. ꝙ pctm̄ in ſpm̄ ſanctū đr irremiſſibile: q͛ v. x aut raro aut difficiliter remittit̄. Scđm aūt Alexā. de ales. in. iij. pte ſūme. (vbi tractat de remiſſione pcti ade) pctm̄ dicit̄ tripl'r irremiſſibile. ſ. negatiue: et priuatiue. et cōtrarie. Negatiue q̇dem nllo mō poteſt remitti: ⁊ ſic eſt irremiſſibile pctm̄ luciferi et alio⁊ damnato⁊. Priuatiue q̇dem non habet aliquid dignum vt remittat̄: et ſic omne peccatum mortale eſt irremiſſibile q͛ non habet aliquid per qđ ſit dignum remiſſione. Contrarie quia habet diſpoſitionem contrariam venie cum fe. de. et ſic eſt irremiſſibile pctm̄ in ſpiritumſanctū. Hec Alex.

¶ Pro fundamento Nulli eſt de deo diffitiendum. deus eñ maxime conditiōes tenet boni principis: de quo dicit Ouidius de ponto. Sed princeps ad premia velox/ ⁊ piger ad penas: quiq͛ʒ dolet quotiēs cogitur eſſe ferox. Et Seneca lib. de beneficijs. Nulli precluſa eſt virtus omnib⁹ patet: omnes inuitat. Cum ergo querit̄ An peccatum. Dic rñ. vt ſupra Ex qua concludē ꝙ de nemine deſperandū eſt q͛ʒ diu viuit omnibus vere contritis et vere penitētibus qualitercūq͛ʒ peccauerint datur gratia ſanans. Pſal. Qui ſanat contritos corde ⁊c̄. Audite o peccatores ſi deſideratis ſanari laborate diligenter conteri. Vbi eſt enim cordis contritio/ ibi habitat dominus qui medicus eſt animaruʒ. Eſaie. lv. Dominus habitat in contrito: et humili

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN